

Dia 1

Wie van u, vraagt David, is bereid een vrijwillige gave te geven voor de HEER?

En dan: De vrijwillige bijdragen lopen als een tierelier.

Wat we hier lezen is wel heel erg idealistisch.

Het is haast sprookjesachtig, te mooi om waar te zijn.

Want die bedragen en gewichten zeggen ons misschien niet zo veel, maar omgerekend gaat het hier om miljoenen, misschien wel miljarden. David de koning stelt zijn persoonlijke bezittingen beschikbaar voor een megaproject: een tempel, een burcht voor de HEER in Jeruzalem. En kijk eens hoe hij het hele volk daarin meekrijgt. Ook zij komen met miljoenen over de brug.

Ja, dan kun je je voorstellen dat de conclusie is:

Het volk bracht zijn gaven met vreugde, want men was van ganser harte bereid een bijdrage te schenken voor de HEER. Ook koning David was zeer verheugd.

“Vreugde, vreugde, louter vreugde is bij U van eeuwigheid.” Zo zingt een oud lied. Over de vreugde van de hemel. En die vreugde komt hier uit de hemel op aarde als de mensen met hun geld, en meer nog met hun hart voor God en Gods huis over de brug komen.

Dit verhaal wordt nog veel spannender en ook indringender als je nagaat in welke tijd dit werd geschreven.

Kronieken is een hervertelling van de bijbelboeken Samuel en Koningen.

Even een lijn in de geschiedenis.

In globaal genomen het jaar 600 voor Christus., toen werd de tempel afgebroken, het volk werd gedeporteerd naar Babel. Rond ongeveer 500 mochten ze terug. Ze bouwen op de fundamenten van de tempel van David en Salomo, op die fundamenten bouwen ze een nieuwe tempel.

Maar ach, lang niet zo mooi. Het is behelpen. Er is geen koning meer. De tempel is een schim vergeleken met de tempel van toen. Wie zijn we eigenlijk? Wat stellen we voor?

De gouden eeuw ligt ver achter ons. Vroeger, ja vroeger, toen telden we nog mee. Maar nu zijn we een minderheid, we hebben niks meer te vertellen. Het is een aflopende zaak met het geloof.

Dia 2

In die tijd wordt Kronieken geschreven. De goede oude tijd van inmiddels 500 600 jaar geleden wordt opgehaald. De gouden eeuw van David en Salomo. Ja, en eerlijk is eerlijk, die tijd wordt ook wel wat geromantiseerd. Het wordt allemaal wat mooier gemaakt in Kronieken dan in Samuel en Koningen. Alles wat er aan negatiefs over bv David of Salomo gezegd wordt in die eerdere bijbelboeken, wordt in Kronieken weggemasseed. David en Salomo krijgen engelachtige trekken.

Waarom doet Kronieken dat?

Om Israël rond de nieuwe tempel die lang zo mooi niet is, lang niet zo imponerend, om dat Israël een nieuw besef te geven van wie ze feitelijk zijn, waar ze vandaan komen, wat ze voorstellen. Kom op, zegt Kronieken, het is niet allemaal zo miezerig als we zien. Vergeet niet waar we vandaan komen!

Dia 3

- En vooral: De gouden eeuw ligt niet alleen achter ons, maar vooral nog voor ons!

In die goede oude tijd zijn er beloften gedaan door God aan David van een nakomeling die alle verwachtingen zal overtreffen. Er is een gouden toekomst rond de zoon van David, de zoon van God waarbij de gouden eeuw van vroeger verbleekt.

Dat is voor hun zelfbesef, voor hun gevoel van eigenwaarde enorm belangrijk.

Om de realiteit van de grootse toekomst die hen beloofd is (maar waar ze weinig van zien!) om de realiteit daarvan te benadrukken kiest Kronieken als stijlmiddel het romantiseren van het verleden. De grootse toekomst wordt terug geprojecteerd op het verleden zodat je er een voorstelling bij kunt maken en zodat je door de miezerige tijd van vandaag hoop houdt voor de toekomst.

Vergelijk het maar met onze positie. Als kerk staan we in de marge. Je kunt gaan terugverlangen naar vroeger toen de kerken nog vol stroomden, toen de regering nog christelijk was, toen vul maar in.

En nu? Hm, welke kerk krijgt zijn begroting nog rond?

Maar wacht even: we hebben niet alleen een verleden, we hebben vooral ook een grootse toekomst als Christus terug komt. We zullen als koningen met hem regeren! Want van Hem is het koningschap en de macht en de majesteit tot in eeuwigheid.

Kom op! Hij regeert.

Oké, hij regeert achter de wolken en de zon schijnt niet meer zo als toen, maar hij regeert en we leven in een tijd vol beloften.

Dia 4

Nou ja, vol beloften?

We lazen aan het begin van de kerkdienst een passage uit Haggai. Ik vind het leuk om dat naast Kronieken te leggen. Want Haggai zit midden in die crisistijd van na de ballingschap. Er is een fundament voor de tempel gelegd, maar het haalt het niet bij vroeger. En met God en de kerk en de tempel, wordt het toch nog meer zoals het geweest is.

Nee, dit is niet de tijd voor grote projecten en daarom beperken we ons liever tot het kleine project van ons eigen hachie, ons eigen huis, onze eigen hypotheek.

Dit volk beweert dat de tijd nog niet gekomen is om de tempel van de HEER weer op te bouwen. Maar, ' zo sprak de HEER bij monde van de profeet Haggai, 'is de tijd dan wel gekomen om zelf in mooi afgewerkte huizen te wonen? En dat terwijl mijn huis nog een ruïne is!

Luister eens naar een andere passage uit de Haggai:

"Wie van jullie heeft deze tempel nog in zijn vroegere luister gezien? En hoe ziet hij er nu uit? Jullie denken zeker dat het niets meer kan worden!" Maar houd vol, Zerubbabel –houd vol, Jozua, hogepriester; jullie allen, bewoners van dit land, houd vol! Werk door, ik ben bij jullie – spreekt de HEER van de hemelse machten. Dat heb ik jullie beloofd toen jullie weggetrokken uit Egypte; ik zal steeds in jullie midden aanwezig zijn, wees dus niet bevreesd. ... Het zilver is voor mij en het goud is voor mij – spreekt de HEER. De luister van deze tempel zal groot zijn, nog groter dan voorheen – zegt de HEER–, en van hieruit zal ik jullie vrede en voorspoed geven – spreekt de HEER.'

Zie je wat er gebeurt?

Dit verhaal in Kronieken van vroeger, van David en zijn sluitende miljardenbegroting voor het huis van God – juist in een tijd van achteruitgang, van somberheid, van niet sluitende begrotingen, van gebrek aan enthousiasme.

Wat doet dit verhaal over een voorbije gouden eeuw in de tijd van Haggai, met misoogsten en vandaag met ontslagen en bezuinigingen?

Ik zet een paar punten op een rijtje.

1. Dia 5 Het verhaal zegt me: mensen, het is zo geweldig dat God onder ons wil wonen. Ook als je geen koning meer hebt, geen christelijke regering, wat is het belangrijk om een plek te hebben waar je God mag aanbidden, waar je zijn Woorden spelt, waar je vergeving krijgt, waar je met God verzoend wordt door het bloed van Christus.
2. Dia 6 David is hier eigenlijk meer een soort priester dan een politicus, een koning. Met andere woorden: ook zonder echte koning met politieke macht, heb je gelukkig altijd nog priesters, die geestelijk het voortouw nemen. David is hier een Mozes II. Dit verhaal is duidelijk geschreven als een echo van hoe het ging in de woestijn (let op, de woestijn) toen de tabernakel werd gebouwd, de tent, de voorloper van de tempel. Exodus 35. *“De HEER zei tegen Mozes: ‘Neem van ieder die daartoe bereid is een bijdrage in ontvangst.’ Hierop kwam ieder die daartoe van harte bereid was bij Mozes terug met een geschenk voor de HEER als bijdrage voor de vervaardiging van de ontmoetingstent. Alle Israëlieten, mannen zowel als vrouwen, men bleef vrijwillig gaven brengen, iedere morgen weer, totdat de vaklieden die aan het heiligdom werkten hun werk onderbraken en zij Mozes lieten weten dat de mensen veel meer bijeenbrachten dan nodig was voor het werk waartoe de HEER opdracht had gegeven. Er was meer dan voldoende materiaal om al het werk te kunnen uitvoeren.”* Vreugde, vreugde, louter vreugde!
3. Dia 7 Ik lees hier over het belang van gezamenlijkheid: ik stel me zo voor over hoe aanstekelijk het werkte bij die inzameling: David begon, dan volgt deze en ook die wil niet achterblijven, en dat niet omdat ze zich gemanipuleerd voelen, maar omdat de liefde voor het huis van de HEER aanstekelijk werkt. Dit is niet het project van Mozes, dit is niet het project van David, dit is het niet het project van de kerkenraad of de Commissie Algemeen Beheer, dit is ons project, dit doen we samen.

4. Dia 8 In de crisis van vandaag maakt dit verhaal van vroeger, dit verhaal dat de brug wil slaan naar de toekomst, dit verhaal maakt mij jaloers: wow, wat een tijd. Had ik toen maar geleefd, en dit meegemaakt, wat had ik me graag mee laten nemen door het enthousiasme van toen! Het maakt me jaloers en tegelijk denk ik: waarom laat ik me alsnog niet meenemen? Het maakt me beschaamd! Ik maak me druk om mijn koopkracht, mijn pensioen – maar waar is mijn drukte over het huis van God, de plek van verzoening en vertrouwen en van overgave? Dit verhaal maakt me onrustig, ik wil er wat mee. Maar wat? Het maakt me verlangend: waar is die koning vandaag die eerder priester is en profeet dan politicus? Iemand die ons mee krijgt?
5. Maar dan denk ik: ik heb zo'n koning priester profeet: Jezus, de zoon van David. Die het hemelse leven heeft afgelegd, de rijkdom van miljarden, de hemelse glorie liet hij achter. Hij werd arm, om ons rijk te maken.

Dia 9 Ik vind het mooiste zinnetje in dit stuk van vandaag: *ook koning David was zeer verheugd*. Stel het je voor. Een koning die straalt vanwege God en al die mensen die (net als hij) ook God de allerbelangrijkste in hun leven vinden. Een koning, een leider, een priester vol vreugde: vreugde, louter vreugde is bij God van eeuwigheid. Daar staat de koning die die hemelse vreugde bij ons op aarde importeert. Ik krijg een droom. Ja ik krijg een droom. Droom met me mee. Zie je de koning, zie je Jezus, achter de wolken, in de hemel, op zijn troon en hij maakt alle dingen nieuw. Ik zie een koning en op zijn gezicht een gulle lach, vreugde, vreugde, louter vreugde en om hem heen een mensenmassa, een Oosterkerk vol mensen, lachend, vol vreugde: Hij roept: wie van U stelt zich vandaag in dienst van de HEER door een vrijwillige gave te schenken? En het is een retorische vraag, hij kent ons hart en hij kent ons antwoord en hij lacht: en iedereen komt naar voren, met tijd, met gaven, met geld, met gebed, met een vrijwillig hart. Wij knielen voor uw zetel neer, wij Heer en al uw leden. Amen.

Ik kom nu van de preekstoel af.

Wat ik nog wil toevoegen aan de preek is geen woord van God maar een persoonlijke mening, een toepassing voor mezelf van wat ik daarnet met jullie gelezen heb.

Ik sta hier als Jan-Willem, met volle instemming van mijn vrouw Tea.

Nee, niet namens de kerkenraad maar op persoonlijke titel om iets met jullie te delen.

Persoonlijk maar wel als jullie voorganger.

Ik zat te denken: oké, mooi hoofdstuk. Maar wat doe ik er zelf nu mee? Hoe kan ik als gemeentelid, als voorganger, bevorderen dat we samen die vreugde in de Heer weer meer kunnen beleven?

Tea en ik praten er al weken over. Wat kunnen wij doen?

Laat ik persoonlijk worden. Onze eigen VVB. Jammer dat we hier nooit open over praten. Ik maak een begin. Niet om te showen maar om een eerlijk gesprek over dit grote taboe op gang te krijgen.

Toen wij hier kwamen wonen, stond er in het handboekje nog een schema waarin precies werd uitgelegd hoeveel VVB er van je verwacht werd. Inkomen, aantal kinderen, uitwonend, thuiswonend, alles uitgewerkt. Ik zocht ons plaatsje in dit schema, zag het bedrag en dacht: ja dat is natuurlijk veel te hoog, daar ga ik wat onder zitten. Want als iedereen zich aan dat schema gaat houden, zitten we straks met het probleem dat we 200.000 overschot hebben. Dus ik ging er onder zitten. Bovendien geven we graag ook aan allerlei andere goede doelen, we proberen tien procent van ons netto inkomen weg te geven, en niet alleen aan de kerk.

Maar elke keer als er opgeroepen werd tot verhoging kwam er een tientje bij, of de inflatiecorrectie. En met veel plezier, want we vinden het fijn om geld te geven voor een goed doel, voor de opbouw van de kerk.

Zo zitten wij nu op € [.....] per maand, dat is $12 \times [\dots] = [\dots]$ per jaar. En we geven het graag.

En ik weet en ik zeg dit nadrukkelijk nu ook op deze plek: er zijn veel mensen in onze kerk die niks kunnen geven omdat ze heel zwaar zitten. Prima. Welkom. Het evangelie is gratis en je betaalt geen contributie of ledengeld in de kerk. Prima als je niks kunt geven, prima als je 25 euro geeft, of 100 of wat dan ook. En je geeft niet alleen geld, je geeft ook tijd, je energie, gebed. Helemaal goed. Echt ik meen het, je bent er voor God niks minder om, en voor mij ook.

Wij zijn wel in de gelegenheid om geld te geven. Is het veel? Het lijkt me genoeg.

En daarom dachten we ook telkens toen we de laatste jaren van die oproepen kregen om de VVB te verhogen: ja prima, we groeien een beetje mee, maar vooral ook goed dat er naar de 0 betalers wordt gekeken. Er zijn veel te veel mensen die niks of veel te weinig mee betalen. En gelukkig, heeft die actie ook duizenden euro's opgeleverd.

Maar de tekorten blijven en nemen zelfs toe.

Er vallen ontslagen. Er moet gesneden worden. Op de gemeenteavond van 11 oktober meer hierover. Je moet eens weten hoeveel uren er vergaderd is door de kerkenraad, door het Dagelijks bestuur, door mensen die in commissies hierover nadachten. Er is een sfeer van bedruktheid. Niet meer van vreugde. Bij elk goed idee wordt gevraagd of minstens gedacht: mooi, maar wat gaat dat kosten?

Ik zat dus te denken en te praten met Tea: hoe kunnen we de sfeer weer laten omslaan naar die van vreugde, van enthousiasme, van kom op, we gaan ervoor met zijn allen? Of doen we al genoeg?

Ik vind wat wij geven eigenlijk best een mooi bedrag.

Oké, we kunnen het kennelijk ook doen. Al zou ik het geld ook heel goed in ons huis kunnen stoppen, gekocht in 2008, vlak voor de crisis en nu diep onder water. Maar nee, we vinden het echt fijn om geld te kunnen geven. Met alle plezier geven wij wat wij geven.

Maar weet je, als we nou eens meer zou geven, dan zouden we daar geen boterham minder om eten. Ja natuurlijk zouden we het merken, maar ach, hoe vaak zitten we niet ergens op een terrasje met een kop koffie en appelgebak, nou ja en vul maar in. Maar we geven niet meer, nee, want we denken ook: ja, ik ben gekke Henkie niet, kom op, laten anderen eerst maar eens meer betalen. En bovendien, gesteld dat wij 1000 euro meer zouden betalen, wat helpt het? Dan is het tekort geen 50000 maar 49000, dus daar schieten we nog niks mee op.

‘Nee, als we nou allemaal eens 5 euro in de maand erboven op doen, dan zijn we er.’

Maar ja, dat doen we niet allemaal. Dat doet een enkeling. Ja, zo hebben wij er ook wel af en toe weer 5 euro bij opgedaan.

Maar ondertussen vallen er ontslagen, ligt er druk op nieuwe ideeën, is het enthousiasme aan het afnemen.

Tja.

Toen bedachten we: wij kunnen best 100 euro per maand meer geven, ja maar we doen het niet. Ja, want wat helpt dat? Een druppel op een gloeiende plaat.

En nou ja vul je eigen aarzelingen en bedenkingen maar in: misschien denk je: laten ze eerst maar eens hierop bezuinigen, of dat en dat kost ook allemaal maar geld en waarom snijdt de kerkenraad daar dan niet in. En voor mij mogen ze dit en dat ook wel afschaffen, en ik ben het helemaal niet eens met de kerkenraad dat het zus of zo gaat...

Allemaal waar. Maar ook allemaal – ik kijk naar mezelf voor het aangezicht van God- ook allemaal rotsmoesjes om zelf je niet meer te hoeven geven.

Ik beloof nu, wij Tea en ik beloven nu: Wij gaan 100 euro per maand meer geven aan de kerk.

Mooi, inmiddels staat het tekort dus op iets minder dan 49000.

En mijn punt is dit:

Zijn er nou hier in de kerk of thuismeeluisterend, niet 50 mannen, vrouwen, stellen, 50 die ook eigenlijk best 1000 euro per jaar meer zouden kunnen geven zonder dat ze verhongeren, of nooit meer op vakantie kunnen of de auto moeten wegdoen. Ik loop er al een tijdje mee rond: Er zijn toch wel nog 50 mensen in onze kerk (een kerk met zoveel hoogopgeleiden, met zoveel mensen met een goede baan, met zoveel mensen die een dubbel of anderhalf inkomen hebben,) een kerk met zoveel mensen die al veel geven, maar die om uit de negatieve spiraal te komen en weer de vreugde en het nieuwe elan te vinden, zijn er geen 50 mensen die met mijn vrouw en mij 1000 euro per jaar meer kunnen en willen en gaan geven? Kom op!

Ja, ik ken de opdracht van de Here Jezus dat we niet te koop moeten lopen met onze vrijgevigheid om door de mensen geprezen te worden. Maar ik weet dat we ook dit als

een smoesje kunnen gebruiken om over ons geefgedrag geen verantwoording af te leggen.

En nee, ik ben David niet. Ik geef ook geen miljarden, maar als voorganger van deze gemeente daag ik u uit met mij om een stap te zetten in geloof en toewijding.

Je hebt natuurlijk geen 1000 euro bij je. Maar achter in de kerk liggen formulieren klaar. Een formulier voor als je terwijl je wel geld hebt toch nog niks geeft. En een apart formulier voor als je al wel geeft maar door de preek van vandaag uitgedaagd bent om met meer geld over de brug te komen.

Nee, ik ben David niet, en David staat hier niet, maar in de vraag van David toen hoor ik niet alleen voor de tijd van Haggai, maar ook voor vandaag de stem van God die de vraag van David aan mij stelt en aan jullie: Wie van u stelt zich vandaag in dienst van de HEER door een vrijwillige gave te schenken? Vandaag. Of vooruit: volgende week, als je er eerst nog met je man of vrouw over moet praten.

Stel je voor! Stel je voor dat er 50 zijn die duizend meer kunnen en gaan geven. Of hoeveel je hart je ook maar ingeeft. En nogmaals als je niks kunt geven, geef je niks. Prima.

Maar stel je voor dat we vandaag dat tekort kunnen wegwerken!

Stel je voor dat we de gemeente avond op 11 oktober houden en dat we dan tegen elkaar zeggen: waar zouden we het ook al weer over hebben? Bezuinigingen? Nee, nieuwe ideeën, frisse moed. Vreugde.

Het volk bracht zijn gaven met vreugde, want men was van ganser harte bereid een bijdrage te schenken voor de HEER.

Kom op, wie doet er mee?

Misschien ben je niet zo ver. Praat er over met je man of vrouw als je die hebt.

Ik wil je vragen: praat er alleen of samen eens over met een goede vriend, in de kring, over je VVB, over hoe je bepaalt waar je wel en niet aan geeft, doorbreek dat onnozele taboe nou eens dat je niet over geld praat.

O ja, en als je er met mij of mijn vrouw over door wilt praten, of als je het onzin vindt wat ik nu zeg, of als je nog betere ideeën hebt om geld bij elkaar te krijgen, spreek me erop aan, kom bij ons langs. Maar alleen als je bereid bent zelf ook zelf een stap te zetten!

En ondertussen: De tekst galmt nog bij me na:

Het volk bracht zijn gaven met vreugde, want men was van ganser harte bereid een bijdrage te schenken voor de HEER.

Dus nogmaals: wie doet er mee? Wie stelt zich vandaag in dienst van de HEER door een vrijwillige gave te schenken?

Ik doe 't en mijn vrouw doet 't. Wie volgt?